

**ЯК ПОЧУВАЄТЬСЯ
АГРАРНА ГАЛУЗЬ
ЗА ПРЕЗИДЕНТСТВА ПОРОШЕНКА**

стор 3

**ВИРОК РЕЖИМУ:
ПОТАЄМНИЙ СТРАХ
І ЕЛЕКТОРАЛЬНІ ДИВІДЕНДИ**

стор 4

**УКРАЇНА
НА КРИЖАНОМУ
ПОВІДКУ**

стор 5

СОЦОПИТУВАННЯ: ЮЛІЯ ТИМОШЕНКО ВДВІЧІ ВИПЕРЕДЖАЄ СВОЇХ КОНКУРЕНТІВ І ВИГРАЄ В ДРУГОМУ ТУРІ

Напередодні старту президентських перегонів Київський міжнародний інститут соціології, Український центр економічних та політичних досліджень ім. Олександра Разумкова та «Соціологічна група «Рейтинг» здійснили масштабний моніторинг електоральних настроїв українців. З 19 жовтня по 2 листопада було опитано 10 тисяч респондентів, тоді як зазвичай соціологи обмежуються 2 тисячами осіб. Тож, згідно з результатами дослідження, лідером президентського рейтингу, як і раніше, є Юлія Тимошенко: за неї готові проголосувати 20,7% респондентів. Показово, що політик удвічі випереджає своїх конкурентів.

В українців поцікавилися, чи взяли б вони участь у виборах президента, якби ті відбулися найближчим часом. Однозначно готові голосувати 47%, ймовірно готові — 28%, ймовірно не готові — 6%. 13% точно не прийдуть на виборчі дільниці, а 6% було важко відповісти на це запитання.

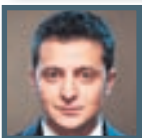
Опитування також виявило електоральні симпатії громадян. Так, лідера «Батьківщини» Юлію Тимошенко готові підтримати 20,7% з тих, хто має намір голосувати та визначився з вибором. На другому місці з дуже великим відставанням розташувався Володимир Зеленський (11,4%). Чинний президент Петро Порошенко набрав би всього 10,3%. Трохи відстає від нього лідер «Громадянської позиції» Анатолій Гриценко з 9,9%. Далі йдуть: Юрій Бойко (8,7%), Олег Ляшко (7,6%), Святослав Вакарчук (5,5%), Євгеній Мураєв (5,1%), Вадим Рабінович (3,7%), Олександр Шевченко (3,3%), Андрій Садовий (2,9%), Роман Безсмертний (1,4%), Валентин Наливайченко (1,4%), Сергій Тарута (1,3%), Руслан Кошулинський (0,7%), Арсеній Яценюк (0,7%), Дмитро Добродомов (0,6%), «інший кандидат» (4,7%).

Отримані показники засвідчують, що рейтинг Юлії Тимошенко вдвічі вищий, аніж у її потенційного опонента в другому турі. До речі, в усіх регіонах України, за винятком Донбасу, політик має досить сильну підтримку серед на-

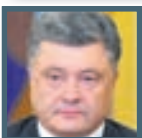
Юлія ТИМОШЕНКО

20,7%

Володимир ЗЕЛЕНСЬКИЙ

11,4%

Петро ПОРОШЕНКО

10,3%

Анатолій ГРИЦЕНКО

9,9%

Юрій БОЙКО

8,7%

Олег ЛЯШКО

7,6%

**СОЦІОЛОГИ
ЗМОДЕЛЮВАЛИ
ДЕКІЛЬКА СЦЕНАРІЇВ
ДРУГОГО ТУРУ.
ВИЯВИЛОСЯ, ЩО ЮЛІЯ
ТИМОШЕНКО ВИГРАЄ
У БУДЬ-КОГО
З ОПОНЕНТІВ.
ТАК, ЯКБИ В ДРУГОМУ
ТУРІ ЗІЙШЛИСЯ
ТИМОШЕНКО
З ПОРОШЕНКОМ,
ТО ЛІДЕР «БАТЬКІВЩИНИ»
НАБРАЛА Б 29%,
А ЧИННИЙ ПРЕЗИДЕНТ
— ЛИШЕ 14%**

селення. До того ж тільки в лідера «Батьківщини» стабільна динаміка росту рівня довіри, тоді як інші кандидати фактично «гойдаються на хвилях», то втрачаючи, то повертаючи відсотки.

Також соціологи змоделювали декілька сценаріїв другого туру. Виявилось, що Юлія Тимошенко ви-

грає у будь-кого з опонентів. Так, якби в другому турі зійшлися Тимошенко з Порошенком, то лідер «Батьківщини» набрала б 29%, а чинний президент — лише 14%. Решта сценаріїв такі: Тимошенко — Бойко: 29% проти 16%; Тимошенко — Гриценко: 27% проти 20%; Тимошенко — Зеленський: 26% проти 23%.

Разом із тим Петро Порошенко програє усім можливим суперникам. До речі, чинний президент є лідером антирейтингу: за жодних обставин за нього не проголосували б 51,4% респондентів із тих, хто має намір брати участь у виборах.

(Закінчення на стор. 2)

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Соціологи визначили також орієнтації українців на майбутніх парламентських виборах. Так, якби вони проходили найближчим часом, то однозначно на виборчі дільниці прийшли б 41% виборців (з-поміж тих, хто планує голосувати та визначився з вибором). 30% ймовірніше візьмуть участь у голосуванні; 6% ймовірніше не голосуватимуть; 16% точно не придуть на дільниці; не змогли дати відповідь 7% опитаних.

Якби волевиявлення проводилося наступної неділі, 21,7% з тих респондентів, які мають намір голосувати та визначилися з вибором, віддали б свої голоси за партію «Батьківщина». Це єдина політична сила, яка демонструє стабільний ріст рівня довіри.

На другому місці з дуже сильним відривом опинилася політична сила «Слуга народу» (11,4%). Третє місце посідає «Громадянська позиція» (9,8%). Нижче розташувалися: «Опозиційний блок» (9,2%), БПП «Солідарність» (8,1%), Радикальна партія (7%), «Наші» (4,9%), «Самопоміч» (4,4%), «За життя» (4,1%), УКРОП (3,6%), «Свобода» (3%), Аграрна партія України та «Справедливість» (по 1,4%), «Основа» (1%), «Народний контроль» і «Відродження» (по 0,8%), «Народний фронт» і «Рух нових сил» (по 0,6%), «ДІЯ» Яроша (0,5%), «УДАР» (0,4%), «Наш край» (0,2%), Соціалістична партія України (0,1%), інша партія (5,1%).

Як бачимо, лише шість політичних сил мають шанси потрапити до парламенту дев'ятого скликання. Втім, треба зазначити, що рейтинг склали ще до об'єднання частини «Опозиційного блоку» з партією «За життя», хоча ця обставина не надто вплине на остаточний результат.

Соціологи запитали в українців, чи в правильному напрямку йдуть справи в державі. Опитування показало, що 12% населення влаштовує ситуація, 11% респондентів не мають відповіді на це запитання, а 78% опитаних упевнені, що шлях хибний. Цей показник — найвищий за останніх сім років! Лише в лютому 2016 року та червні 2018-го 76% респондентів зазначали, що Україна рухається неправильним шляхом.

На запитання «Які проблеми є зараз найбільш важливими для країни?» українці дали такі відповіді: війна — 66%; хабарництво і корупція у владі — 43%; відсутність роботи — 30%; низький рівень зарплати або пенсії — 30%; підвищення тарифів на комунальні послуги — 27%; підвищення цін на основні товари, інфляція — 17%; недостатній рівень соціального захисту — 14%; неможливість отримати якісне медичне обслуговування — 14%; соціальне розшарування — 11%; зростання злочинності — 10%; несприятливі умови для розвитку малого/середнього бізнесу — 8%.

фото Олександра ПРОКОПЕНКА

Респонденти поділилися інформацією про те, які проблеми є найбільш важливими для них особисто. І тут маємо зовсім іншу картину: підвищення тарифів на комунальні послуги — 59%; низький рівень зарплати або пенсії — 52%; підвищення цін на основні товари, інфляція — 42%; війна — 28%; хабарництво і корупція у владі — 19%; відсутність роботи — 18%; неможливість отримати якісне медичне обслуговування — 17%; недостатній рівень соціального захисту — 11%; соціальне розшарування — 8%; несприятливі умови для розвитку малого/середнього бізнесу — 6%; зростання злочинності — 6%.

Анкета соціологів містила запитання про реформи, найбільш потрібні Україні. Респонденти розмістили реформи за важливістю так: економічні (дерегуляція, створення робочих місць, приватизація, земельна реформа) — 63%; соціальні (пенсійна, медична реформи) — 43%; антикорупційні (реформи судів, прокуратури, створення антикорупційного суду) — 37%; політичні (зміна законодавства про вибори, закон про імпичмент, конституційна реформа) — 15%; безпекові (реформи Збройних сил України, СБУ, поліції) — 10%; гуманітарні (освітня реформа, українізація інформаційного простору, декомунізація) — 9%.

Разом із тим українці розповіли про своє ставлення до ймовірного зняття мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення. Якби сьогодні проводився референдум з цього питання, то проти відкриття ринку землі виступили б 72% опитуваних. 10% респондентів ще не визначилися зі своєю позицією; 5% не брали б участі в плебісциті. І лише 13% громадян проголосували б за зняття мораторію.

Сторінку підготувала Яна ДЖУНГАРОВА

Соціопитування: Юлія Тимошенко вдвічі випереджає своїх конкурентів і виграє в другому турі

ДУМКА ЕКСПЕРТА

«Рейтинг лідера «Батьківщини» може вирости ще на 10–15%»

Олег СААКЯН,
політолог,
голова «Єдиного
координаційного
центру «Донбас»

«Високий рейтинг Юлії Тимошенко обумовлений кількома факторами. По-перше, у ВО «Батьківщина» дуже сильні партійні організації на місцях, чим не можуть похизуватися інші учасники перегонів. Розгалужена партійна структура дає змогу доносити ідеї до українців у різні куточки країни.

По-друге, Тимошенко зберігає грамотний баланс в апелюванні до тарифної, соціальної тематики... Загалом до існуючих в Україні проблем.

До того ж лідер «Батьківщини» сформувала чіткий пакет пропозицій, які вона презентувала на кількох форумах: мова йде про розробку нової Конституції та суспільного договору, про створення спільно з експертами «Нового економічного курсу» та «Нової стратегії безпеки»...

Довіра до Тимошенко з боку виборців постійно зростала. Втім, саме після того, як вона презентувала «Новий курс», її рейтинг досить сильно стрибнув угору. Тимошенко фактично вийшла на нове електоральне поле. Вона, як і раніше, «тримає» аудиторію зрілого та пенсійного віку. Та нині Тимошенко залучила також абсолютно нового виборця — інтелектуалів та молодь.

Лідер «Батьківщини» має таку саму високу популярність у містах, як і в сільській місцевості. Тож завдяки всім перерахованим факторам рівень підтримки Юлії Тимошенко зростає. Хоча зазначити, що в неї залишається досить великий потенціал росту електоральних симпатій — ще на 10–15%. До речі, відрив від другого місця також збільшуватиметься.

Чому Володимир Зеленський став другим у рейтингу та виграє уявний бій із Святославом Вакарчуком, який втрачає відсотки? На відміну

від фронтмена «Океану Ельзи», відомий комік веде активну комунікаційну кампанію. Хоча він і не оголошує про свої наміри балотуватися, все ж жартує, запускає в Мережі флешмоби і так далі. Хто може віддати свій голос за Зеленського? Той, хто розчарувався в політиці. Ось такий злий жарт. Утім, без серйозної організаційної роботи залишатися в топі йому буде важко.

Соціологи змоделювали декілька варіантів другого туру майбутніх президентських виборів. Так от, у всіх варіантах виграє Юлія Тимошенко. В тому числі й у Володимира Зеленського.

Аналізуючи рівень довіри до Петра Порошенка, треба взяти до уваги його катастрофічно високий антирейтинг. Згідно із замірами соціологів, чинний президент програє будь-якому спаринг-партнеру в другому турі. Саме тому дії його команди будуть спрямовані на те, щоб очорнити всіх можливих конкурентів.

Чому падає рейтинг Анатолія Гриценка? Він має своє електоральне ядро, при цьому за півроку публічної діяльності він так і не зміг залучити нових прибічників. Справа в тому, що в нього досить серйозна конкуренція. Та найголовніше те, що він не висуває виразних та зрозумілих пропозицій. Саме тому йому буде дуже складно без об'єднання з кимось із конкурентів (а, як бачимо, вони цього не хочуть) та, можливо, без зміни іміджу (втім, так можна і втратити вже існуючих прихильників).

Що стосується полісил, відомих своєю проросійською риторикою... Авантюра із об'єднанням «Опозиційного блоку» та партії Рабіновича-Медведчука «За життя» не вдалася. Це, ймовірно, не об'єднання було, а внутрішній сепаратизм Бойка в «Опоблоці». Тож єдиного кандидата не буде. Є амбіції в Мураєва, Вікула, Новинського... І всі вони відтягують один у одного відсотки та врешті поступляться проукраїнським і проєвропейським політикам».

Як почуватися аграрна галузь за президентства Порошенка

Наша держава не надто балувала сільгоспвиробника різного роду допомогою в усі роки незалежності. І зараз, схоже, не зацікавлена в розвитку галузі.

Понад 90% загального обсягу держпідтримки аграріїв становила непряма допомога у вигляді сприятливої податкової політики. Йдеться про спецрежим оподаткування ПДВ. Діяв він автоматично, а отже, виключав можливість втручання нечистих на руку чиновників. У 2016 році команда президента такий спецрежим частково урізала. Пояснення навели стандартне — міжнародні зобов'язання України. Відтак товаровиробнику-рослининику залишили 15% ПДВ, у молочному скотарстві — до 80%, а для виробників іншої продукції тваринництва, за винятком продукції з великої рогатої худоби, — 50%.

З 2017 року спецрежим скасували повністю, замінивши його обіцянками надати безпрецедентні 5,6 млрд грн підтримки від держави. На практиці ця допомога виділялася здебільшого «своїм», адже «чужі» ніколи не могли виконати всіх умов для її

економіки, українська система лише примножує статки кількох великих агрокорпорацій.

На тлі такої «турботи» від держави на початку осені зросла вартість перевезень, використання вагонів-зерновозів, підвищилася ціна на дизпаливо, а отже, подорожчала доставка добрив, засобів для захисту рослин та насіння. Прогнозовано злетіла й вартість обслуговування на елеваторах, а відповідно, собівартість зберігання.

У бюджеті на 2019 рік для допомоги аграріям закладено майже 7 млрд грн. Та в неї вже ніхто не вірить! Хоча проблем у галузі багато — додаткові кошти дуже знадобились би. До того ж фінансова стабільність агропідприємства — важлива передумова успішної посівної кампанії, гарантія продовольчої безпеки та основа експортного потенціалу країни.

Однак замість того, аби створювати умови для розвит-

ків? Кваліфікація людей, які займаються аграрною політикою, викликає сумніви.

Що маємо зробити в наступному році для того, щоб ця підтримка дійшла до реального фермера? Аграрні асоціації вже надали свої пропозиції. Проте знову ніхто їх не бере до уваги. Очевидно, що система держпідтримки, запропонована командою президента, не працює. Зависокі податки, брак доступних кредитів, відсутність будь-якої допомоги — це і є аграрною політикою України сьогодні.

Переломити ситуацію в аграрному секторі зможе тільки нова влада. «Новий економічний курс», який презентувала Юлія Тимошенко, кардинально змінить алгоритм роботи українського агрокомплексу. Пріоритетами державної аграрної політики будуть: довгострокове кредитування під невеликі відсотки й без застави; фіксований податок на гектар землі; захист від рейдерських нападів; сприятлива податкова політика; розвиток сільськогосподар-

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ

«Новий аграрний курс» передбачає розвиток фермерських господарств і їх кооперації»

Іван ТОМІЧ,
президент
Асоціації фермерів
та приватних
землевласників:

Румунії — 3,9 мільйона, загалом у ЄС — 15,9 мільйона. Для порівняння: в Україні — всього 35 тисяч...

Українця вигнали з рідної землі! Наші чорноземи виснажують великі агрохолдинги за участю транснаціональних компаній. Увесь ресурс іде на експорт, гроші осідають в окремих групах та кишенях кількох родин, які багатіють шаленими темпами. Тим часом українці стають дедалі біднішими. Наразі ми купуємо хліб, який відносно зарплат і пенсій є найдорожчим на Європейському континенті.

«Упродовж кількох років із часу ліквідації пільг з ПДВ для сільськогосподарських товаровиробників уряд фактично не підтримував АПК. Допомога аграріям перетворилася на фікцію. В результаті маємо скорочення виробництва аграрної продукції, експорту, надходження валютних коштів, не кажучи вже про робочі місця в цій сфері. Це свідчить про неефективність існуючої моделі, яка працює на користь великих агрохолдингів.

Натомість «Новий аграрний курс», запропонований лідером «Батьківщини» Юлією Тимошенко, передбачає розвиток фермерських господарств і їх кооперації. Такий курс узяли всі європейські країни. Наприклад, у Польщі функціонують 1,5 мільйона фермерських господарств, у

«Новий аграрний курс» здатен зупинити зростання цін, водночас сприяючи підвищенню якості продукції. Крім того, він стимулюватиме аграріїв не тільки виробляти продукцію, а й переробляти її, що зробить рентабельність підприємств вищою, а відтак збільшить зайнятість на селі. Така стратегія забезпечить українцю роботу на рідній землі й поверне його з інших країн, де він, працюючи, буде чужою економіку».

«Рішення ухвалюються здебільшого в інтересах груп впливу, а не в інтересах реальних аграріїв»

Михайло СОКОЛОВ,
заступник голови
Громадського
об'єднання
«Всеукраїнська
Аграрна Рада»:

долік можна. Для цього, поперше, потрібно виділяти кошти з державного бюджету на субсидіювання кредитів усім аграріям за єдиної умови: сума, яку отримує одне господарство, не повинна перевищувати 10 млн грн. Ця сума є фактичною компенсацією за кредитом у розмірі 100 млн грн, і аграрій отримує кредит під 10% річних, що є цілком задовільним портфелем для малих та середніх господарств. Для великих холдингів цього замало, але ми не вважаємо, що державна підтримка в межах цієї програми має бути спрямована на них. Великі підприємства мають доступ до ринку капіталу за кордоном, тобто вони й так мають можливість отримувати дешеві кредити.

«Ситуація з держпідтримкою аграріїв у 2018 році катастрофічна. За вісім місяців на ці цілі було використано всього 12% від запланованих у держбюджеті коштів. Це означає, що наш прогноз на цей рік щодо використання грошей держпідтримки на рівні максимум 30%, на жаль, здійснюється. При цьому, за підсумками дев'яти місяців 2018 року, на користь найбільших агрохолдингів було здійснено 21% від усіх бюджетних виплат. Це свідчить про те, що рішення в нашій країні ухвалюються здебільшого в інтересах груп впливу, а не в інтересах реальних аграріїв.

Причина провалу кампанії з держпідтримки полягає в тому, що самий її «дизайн» є неповноцінним. Допомога надається геть не на те, що потрібно. Виправити цей не-

По-друге, ті вкрай обмежені кошти, які є в державі для підтримки галузі, необхідно спрямовувати на ті види агропромисловості, які створюють найбільшу додану вартість на гектар. Відтак отримуємо не тільки більше грошей, а й більшу зайнятість».

«ТОДІ ЯК УРАДИ ІНШИХ КРАЇН СВІТУ АКТИВНО ПІДТРИМУЮТЬ СЕРЕДНІХ І МАЛИХ СІЛЬГОСПВИРОБНИКІВ, ЯКІ, ВЛАСНЕ, І СКЛАДАЮТЬ ОСНОВУ ЕКОНОМІКИ, УКРАЇНЬСЬКА СИСТЕМА ЛИШЕ ПРИМНОЖУЄ СТАТКИ КІЛЬКОХ ВЕЛИКИХ АГРОКОРПОРАЦІЙ»

отримання: чи то немає всіх довідок, чи недостатня сума застави, чи замало землі в сільгоспвиробника...

Банки відмовляються кредитувати малі підприємства. А сьогодні більшість із таких обробляють до 500 га землі (за даними ДФС, платниками єдиного податку є 22 449 фермерських господарств (ФГ), а 91%, тобто 20 508, — це господарства, які мають до 500 га).

У 2018 році були знову обіцянки. Запустили чотири програми підтримки та заклали на них 6,3 млрд грн. За 10 місяців, може, 14% і виконано з цієї підтримки; з так званого «фермерського мільярда» на розвиток господарств було спрямовано... 1,6 млн грн!

Тоді як уряди інших країн світу активно підтримують середніх і малих сільгоспвиробників, які, власне, і складають основу

ку галузі, підтримувати всі форми сільськогосподарських підприємств, упроваджувати поглиблену переробку, захищати фермерів від рейдерства, влада востромя аграріям палки в колеса. Попри безліч нерозв'язаних проблем у галузі знову порушують питання про відкриття ринку землі.

Невже це робиться заради українців? Чи не відстоює команда президента інтереси латифундистів і міжнародних інституцій? Це риторичні запитання.

Мінагрополітики нещодавно оприлюднило нові пропозиції, зокрема зняти обмеження щодо розміру земельної ділянки ФГ та збільшення прибутку до 20 млн грн як умов для участі в програмах. Та чому влада тільки наприкінці року замислилася над тим, як змінити порядок розподілу ко-

ської кооперації та створення селянського банку. Це тільки частина з тих завдань, які береться розв'язати «Новий аграрний курс України».

Люди нарешті повернуться в сільську місцевість, оскільки там будуть створені високі стандарти життя. Фермери не торгуватимуть сировиною, а забезпечуватимуть українців, і не тільки, готовою продукцією. Земля буде в тих, хто справді на ній працюватиме. Держава допомагатиме сільгоспвиробнику з придбанням техніки, будівництвом, реалізацією продукції. Ми поставимо людину на перше місце! Створимо для неї стимули! Це і є державницькою позицією.

Вадим ІВЧЕНКО,
народний депутат України
(«Батьківщина»)

Війна за ДБР?

Історія створення й запуску Державного бюро розслідувань — майже детективна і по-справжньому захоплива. При цьому не дуже зрозуміло, коли ж цей новий правоохоронний орган зможе запрацювати на повну потужність. Більше того, існує ймовірність, що ДБР залишиться без голови. Точніше, без Романа Труби.

Закон про Державне бюро розслідувань парламент ухвалив ще 2 листопада 2015 року. Як тоді раділи, мовляв, нарешті в нас створять аналог американського ФБР! Та де там! Закон набрав чинності 1 березня 2017 року, ось тільки ДБР так і не запрацювало. Для початку потрібно було призначити керівника цього нового правоохоронного відомства. 16 листопада 2017 року (рівно рік тому) в конкурсі на заміщення вакантної посади переміг Роман Труба. Здавалося, справа ось-ось зрушить з мертвої точки. Але це лише здавалося...

Нині ДБР набирає співробітників. І найбільший скандал вибухнув, коли Труба відмовився призначити 27 кандидатів, відібраних на керівні посади в центральний апарат і територіальні управління. Вся справа в тому, що конкурсна комісія ДБР знищила результати проходження поліграфа тими самими переможцями.

Але це було не єдиною причиною демаршу Романа Труби. Так, за словами керівника Держбюро, серед переможців опинилися фігуранти кримінальних справ про незаконне збагачення. Тож директор ініціював новий конкурс і пішов у відпустку.

Поки він відпочивав, його перший заступник Ольга Варченко скасувала конкурс. 19 листопада пресслужба ДБР повідомила, що всі 27 кандидатів пройшли повторний тест на поліграфі й тепер можуть бути призначені на рекомендовані посади. Оце пристрасті!

Але й на цьому історія не завершилася. 9 листопада Окружний адміністративний суд Києва за підсумками розгляду позову нардепа Юрія Македона до ГПУ і Мін'юсту встановив, що директор Державного бюро розслідувань Роман Труба не проходив люстраційну перевірку. Цікаво, що ЗМІ ще рік тому писали про те, що глава Держбюро в розпал Євромайдану відзначився в справі проти львівських активістів. Але на цей факт ніхто особливої уваги не звернув. Зараз же можна очікувати будь-якого розвитку подій.

Схоже на те, що напередодні виборчої кампанії розгорілася боротьба між двома політичними силами — «Народним фронтом» і Блоком Петра Порошенка. У ЗМІ багато писали про те, що Роман Труба є креатурою «НФ», а Ольга Варченко — ставлениця БПП. Тож цілком імовірно, що Банкова має намір підпорядкувати новий правоохоронний орган собі. Адже на час президентської кампанії це дуже важливо. Та й після зміни влади можна буде перевести подих, оскільки ДБР керуватимуть переврені люди. Отже попереду нас чекає ще більше інтриг.

Вікторія МАРСОВА

ВИРОК РЕЖИМУ: ПОТАЄМНИЙ СТРАХ І ЕЛЕКТОРАЛЬНІ ДИВІДЕНДИ

У День Гідності та Свободи 21 листопада в столиці відбудуться кілька урочистих тематичних заходів. Лише подумайте, Євромайдан почався п'ять років тому! Як швидко спливає час... Звісно ж, ми все пам'ятаємо і вшануємо пам'ять героїв «Небесної сотні». Це дуже важливо. Але не менш важливо притягти до відповідальності тих, хто наказував вбивати майданівців, і тих, хто виконував ці злочинні накази. Ось тільки, схоже, нинішній владі це не дуже цікаво.

Що ми знаємо про розслідування справ Майдану? Винесено кілька обвинувальних вироків із реальними строками позбавлення волі, але стосуються ці вердикти дрібноти. Час від часу в ЗМІ з'являються новини про суд над экс-«беркутівцями». Нещодавно правоохоронці заарештували колишнього снайпера Внутрішніх військ, якого підозрюють у вбивстві активістів Євромайдану 20 лютого 2014 року.

Пам'ятаємо і про скандал, який вибухнув через неможливість провести

перешкоджають розслідуванню справ Майдану.

Тож, як бачимо, прогресу практично немає жодного. Втім, до чергової річниці Євромайдану, схоже, все ж буде один довгоочікуваний вирок, який побічно стосується Майдану. Так, на фінішну пряму виходить судовий процес у справі про державну зраду колишнього президента-втікача Віктора Януковича. Суд стартував у травні 2017 року. Як ми пам'ятаємо, глава ГПУ Юрій Луценко анонсував винесення вироку Януковичу до Дня незалежності в 2017-му. Звичайно ж, цього не сталося і до Дня незалежності 2018-го. Але незабаром вердикт буде оголошено... (і як же ж влучно!) напередодні старту президентської виборчої кампанії. Дивно? Загалом ні.

Насправді це судово провадження перетворилося на справжній балаган тривалістю півтора року. То адвокати экс-президента виходили з процесу, після чого до роботи бралися нові захисники. То колишні представники Януковича поверталися... Словом, тягли час як могли.

І ось ми на фініші, але як же соромно!.. Кілька місяців тому в США відбувся суд над відомим американським політехнологом Полом Манафортом. Судовий розгляд щодо відмивання грошей тривав усього три тижні, після чого Манафорт визнаний винним за декількома пунктами звинувачення. І це не маленький епізод про держзраду, а складна фінансова справа! Остаточний вердикт Манафорту оголосять після того як буде завершена й оформлена його

угода зі слідством. Надто багато інших злочинів закидають скандальному політехнологу. Але США дали Україні приголомшливий майстер-клас! Три тижні проти півтора року!

До речі, а як ідуть справи з іншими звинуваченнями на адресу президента-втікача?

«Як ви знаєте, экс-президент Янукович зараз є підсудним у процесі про держзраду. Як тільки його буде завершено, ми готові розпочати наступний процес, очевидно, також заочний, щодо панів Януковича, Захарченка та Якименка, які обґрунтовано підозрюються в тому, що вони віддали наказ розстрілювати мирних демонстрантів на Майдані», — заявив на брифінгу 2 лютого 2018 року генпрокурор Юрій Луценко.

Тоді ж глава ГПУ зазначив, що проти самого Януковича є ціла низка

З ОГЛЯДУ НА «СЕРЕДНЮ ШВИДКІСТЬ» СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ СКІЛЬКИ Ж ДОВЕДЕТЬСЯ ЧЕКАТИ, ЩОБ УСІ СПРАВИ ЩОДО ЯНУКОВИЧА БУЛИ РОЗГЛЯНУТІ? ДЕСЯТЬ РОКІВ? ТА Й ЧОМУ НЕ МОЖНА БУЛО РОЗПОЧАТИ САМЕ З ЕКОНОМІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ? ЦЕ ЯКРАЗ ТІ ЕПІЗОДИ, ЯКІ МОЖНА БУЛО ЧІТКО РОЗКЛАСТИ ПО ПОЛИЧКАХ. АЛЕ ЧОМУСЬ БУЛО УХВАЛЕНО РІШЕННЯ СПОЧАТКУ РОЗГЛЯНУТИ АНТИПАТРІОТИЧНУ СКЛАДОВУ ЙОГО ЗЛОЧИНІВ. ДИВНО? АНІТРОХИ. ТАК БУЛО ПРОСТІШЕ

слідчий експеримент на вулиці Інститутській у зв'язку з початком робіт зі спорудження там музею Революції Гідності. А ще ось уже кілька років можемо спостерігати за словесним батлом між генеральним прокурором Юрієм Луценком та керівником департаменту спецрозслідувань Сергієм Горбатюком.

Так, влітку в інтерв'ю «Громадському» Горбатюк сказав, що генеральний прокурор, перебуваючи на посаді, постійно намагався втрутитися в процес розслідування кримінальних справ, що знаходяться в департаменті спеціальних розслідувань.

«Юрій Луценко не має нічого спільного з законом. Він його не просто не знає — він його не хоче знати. Він не намагається його дотримуватися, здійснюючи діяльність у ручному режимі», — заявив глава департаменту спецрозслідувань.

Страшні слова. До речі, за півроку до цього Горбатюк в ефірі телеканалу «1+1» прямо звинуватив вищих державних посадовців у тому, що вони

справ економічного характеру. І ось це найцікавіше. З огляду на «середню швидкість» судового провадження в Україні скільки ж доведеться чекати, щоб усі справи щодо Януковича були розглянуті? Десять років? Та й чому не можна було розпочати саме з економічних злочинів? Це якраз ті епізоди, які можна було чітко розкласти по полицях. Але чомусь було ухвалено рішення спочатку розглянути антипатріотичну складову його злочинів. Дивно? Анітрохи. Так було простіше й обіцяло електоральні дивіденди. Та й під час розгляду фінансових злочинів минулого режиму могли б спливати дуже небажані факти і прізвиська людей, які, можливо, й зараз перебувають у владі.

Тож запасемося попкорном, слухаємо останню промову Януковича й чекаємо, що вже нова влада розставитиме усі крапки над «і», довівши всі справи до логічного завершення. На нинішню владу сподіватися марно.

Микола БИКОВ

Пройшовши випробування тривалою відсутністю гарячої води, українці в багатьох містах країни зіткнулися з проблемою крижаних батарей в опалювальний період. Хтось мерз через аварії на теплоцентралях, хтось — через планові ремонти мереж, тому що іншого часу у комунальників чомусь не знайшлося. А Кропивницький, Павлоград, Первомайськ, Херсон, Бердянськ, Кривий Ріг, П'ятихатки, Северодонецьк, Шепетівка, Фастів і Сміла — через борги перед «Нафтогазом». У людей, які справно платили за опалення, залишався єдиний шанс бути почутими — перекидати траси, палити шини, пікетувати газопостачальні компанії і мітингувати під Кабміном.

Поки українці замерзли у своїх квартирах або намагалися змусити місцеві газопостачальні компанії нарешті включити тепло, далеко не останні особи держави перекидали відповідальність один на одного, повторюючи як мантру, що особисто вони не винні в ситуації, що склалася.

У «Нафтогазі» заявляли про те, що у них немає вентиля для того, щоб включити або вимкнути газ. Вони можуть просто виділити або не виділити номінацію. За повідомленнями НАК, номінації на закупівлю газу на пільгових умовах отримали 1146 теплопостачальних підприємств України, а 22 ТКЕ номінацію через борги отримати не можуть.

Прем'єр-міністр розпинав на всі заставки мерів міст, погрожував їхньою відставкою, вимагаючи заодно розширення своїх повноважень, щоб вирішити проблему за лічені дні, тим самим знищуючи дітище децентралізації і на практиці доводячи, що ця реформа, як і багато інших, просто провалилася. Також Гройсман запевняв, що подати газ на підприємства теплокомуненерго і забезпечити теплопостачання у низці міст вдалося тільки завдяки особистому втручання представників Кабміну.

Сказав своє слово і президент, який також звинуватив у відсутності тепла місцеву владу і доручив включити тепло і газ «під його відповідальність» протягом доби.

За словами експерта з питань енергетики Юрія КОРОЛЬЧУКА, ухвалений два роки тому як доповнення до закону про ринок газу Кодекс газорозподільчих систем передбачає можливість «Нафтогазу» обмежувати газопостачання в разі заборгованості з боку споживачів. Однак у документі не було конкретизовано, що борги мають бути не менше 10% за попередній опалювальний період. Ця норма встановлена нещодавно постановою Кабміну, яка набуває чинності з 1 грудня цього року. А минулого тижня уряд, домовившись із «Нафтогазом», пом'якшив вимоги для постачання газу на умовах ПСО в нинішньому опалювальному сезоні. І тепер вимоги до розрахунків за попередній опалювальний період для отримання права на постачання газу знижені з 90% до 78%, а для ТКЕ, які перебувають під управлінням Фонду держмайна, — до 60%.

«У населених пунктах, які потрапили під роздачу, — традиційні проблеми з боргами за блакитне паливо. І в кожному місті окрема історія, з якою необхідно розбиратися, не позбавляючи при цьому населення тепла.

Примітно, що в Україні ще у майже 600 підприємств ТКЕ, крім тих 22 проблемних, такі суми боргів, що НАК не має права надавати їм номінації. І ці підприємства також висять на гачку. Їм дали гарантійні листи, але не реальні гроші для погашення заборгованос-

Україна на крижаному повідку

ФАКТИЧНО НАК ВИКОРИСТОВУЄ ГАЗ ЯК ЗБРОЮ: В ОДНОМУ ВИПАДКУ — ЩОБ СПРИЯТИ ВИТИСКАННЮ КОНКУРЕНТІВ ІЗ РИНКУ, В ІНШОМУ — ДОПОМАГАЮЧИ ВЛАДІ ПРИСТРУНИТИ НЕПОДАТЛИВИХ МЕРІВ. ТОМУ НЕ ВИКЛЮЧЕНО, ЩО ПІД ЧАС ВИБОРЧИХ КАМПАНІЙ ГАЗОВИЙ ТИСК БУДЕ ВИКОРИСТАНО ЯК ЕЛЕМЕНТ ДОСЯГНЕННЯ ЛОЯЛЬНОСТІ РЕГІОНАЛЬНИХ ЕЛІТ. АДЖЕ В УКРАЇНІ НЕМАЄ МІСТ БЕЗ БОРГІВ ПО ГАЗУ

ті. Тому нинішні понад десять точок на «крижаний карті» України, по суті, лише проба пера», — уточнив він у коментарі «ВВ».

Директор Українського інституту аналізу та менеджменту політики Руслан БОРТНИК констатував, що накопичені борги складаються з трьох компонентів: заборгованості населення за спожиті послуги, яка є найменш значним сегментом, некомпенсованих витрат по субсидіях із боку уряду, а також пені і штрафів, які нарахував «Нафтогаз» на недоплачені субсидії і борги громадян.

Він упевнений, що влада зацікавлена в утриманні високих тарифів, які в тому числі провокують появу боргів із боку населення.

«У тому, що міста замерзають, винні і президент, і Кабмін, і «Нафтогаз», і парламент, який підтримував відповідні норми закону. Всі вони знали, що це трапиться. Нині «Нафтогаз» взяв країну в заручники, шантажуючи місцеві ради аналогічно тому, як РФ у 2008–2009 роках шантажувала Україну. Фактично НАК використовує газ як зброю: в одному випадку — щоб сприяти витисканню конкурентів із ринку, в іншому — допомагаючи владі приструнити неподатливих мерів. Тому не виключено, що під час виборчих кампаній газовий тиск буде використано як елемент досягнення лояльності регіональних еліт. Адже в Україні немає міст без боргів по газу. Однак чомусь на одні борги НАК дивиться крізь пальці, а щодо ін-

ших проявляє принциповість», — пояснив він «ВВ».

З ним погоджується і Юрій Корольчук. За його інформацією, «Нафтогаз» нині координує свою діяльність із представниками АП, що може свідчити про те, що замерзаючі міста можуть бути використані як механізм тиску на виборах. «Ніколи раніше влада не використовувала метод газового зашморгу як адмінресурс, але нинішня не хестує навіть таким брудними прийомами. Та й НАК, яка мріє отримати газові мережі, у війні з облгазами, по суті, розхитує систему газових поставок, що призведе до непоправних наслідків», — підсумував експерт.

Аріна МАРТОВА

В ТЕМУ

Невгамовний апетит «Нафтогазу» до суду Кабмін довів

«Нафтогаз», що істотно збільшив свої доходи за рахунок завищеної ціни на газ для населення і ТКЕ та посоловілий від багатомільярдних премій топ-менеджменту компанії, вирішив витягнути у Кабміну в судах понад 60 мільярдів гривень. І, судячи з усього, йому вдасться зробити це легко і невимушено.

Нещодавно НАК звернулася до Господарського суду Києва з позовом про відшкодування урядом збитків на суму 6,6 млрд грн, що виникли в четвертому кварталі 2015 року через відмову уряду створити механізм і джерела компенсації виконання компанією спеціальних зобов'язань із постачання газу (ПСО). Трохи пізніше до того ж самого суду позов проти Кабміну подали і АТ «Укргазвидобування», 100% акцій якого належать «Нафтогазу». Державна газодобувна компанія вимагає стягнути компенсацію з уряду в розмірі 56,797 млрд грн за по-

збавлення її можливості продавати газ за ринковими цінами у межах покладаєних урядом спецзобов'язань.

За словами офіційного представника Юлії Тимошенко в «тарифних» судових процесах проти уряду і НКРЕКП Олександра ТРОХИМЦЯ, торік «Нафтогаз» вже виграв суд у Кабміну щодо компенсації різниці між так званою «ринковою» ціною і «пільговою», яка в кілька разів вище реальної вартості блакитного палива, видобутого в Україні. Експерт підкреслив: протягом 2–3 місяців ця справа була розглянута в усіх трьох судових інстанціях. При цьому позови Юлії Тимошенко проти Кабміну щодо встановлення справедливих тарифів на газ для населення Окружний адміністративний суд не може розглянути в першій інстанції вже 2,5 року.

«Абсолютно абсурдним є те, що державна компанія, 100% акцій якої належать державі в особі Кабміну, судиться зі своїм же акціонером. Це війна бджіл

проти меду. Адже функція держкомпаній — покриття потреб населення, а не Кабміну, Коболева тощо. Тому-то позови «Нафтогазу» і його «дочки» «Укргазвидобування» є банальним договорняком між НАК і Кабміном з метою задоволення їхніх невгамовних апетитів за рахунок платників податків», — констатував він у коментарі «ВВ».

За його словами, суд ухвалює рішення на користь компанії, примушуючи уряд компенсувати нібито збитки «Нафтогазу» від виконання спеціальних зобов'язань із постачання газу населенню і ТКЕ, що є абсурдом з юридичної точки зору. Адже навіть у справі Юлії Тимошенко проти Кабміну немає жодного документа, який би обґрунтовував ту чи іншу ціну на газ, яку називають нібито ринковою. І цим займається компанія, перед задекларованими відсотками прибутку якої блякне навіть російський «Газпром»!

Олександр Трохимець констатував, що після підвищення вартості газу для насе-

лення і ТКЕ до 6027 грн за тисячу куб. м (без ПДВ, витрат на транспортування тощо) Кабмін подав клопотання про закриття справи, оскільки постанова КМУ №315, яку лідер «Батьківщини» оскаржує в суді, втратила чинність. Представники уряду вважають, що в цьому випадку предмет позову відсутній.

«Однак ми боремося за те, щоб ця постанова була визнана незаконною з моменту її ухвалення. У нас зараз перерва для уточнення позовних вимог. Але ми сподіваємося, що наступне засідання буде останнім у підготовчій стадії і суд перейде до розгляду по суті. Якщо він внесе рішення на користь позивача, у нас з'явиться підстава для перерахунку різниці в тарифах для ТКЕ і населення, які платили за формулою «Дюссельдорф+». Позитивне рішення суду ми також використовуватимемо як нововиявлену обставину, щоб оскаржувати всі наступні рішення уряду, завдяки яким підвищується ціна на блакитне паливо», — підсумував він.

Катерина МІЦКЕВИЧ

Туманний Альбїон знову лихоманить. Після того як уряд Великої Британії затвердив 585-сторінковий проект угоди з Євросоюзом про умови Brexit, два міністри й держсекретар міністерства у справах Північної Ірландії подали у відставку, а консерватори почали збір голосів за висловлення вотуму недовіри Терезі Мей.

Документ викликав невдоволення як у євроскептиків, так і в єврооптимістів. Поки невідомо, чи втримається прем'єр-міністр у своєму кріслі, та в Британії, схоже, є лише три шляхи: вихід із ЄС взагалі без угоди, вихід із угодою, яку вдасться укласти, або ж відмова від Brexit після проведення повторного референдуму. Втім, останній варіант малоймовірний, як і жорстке «розлучення» з Євросоюзом.

Одним із найпроблемніших і найбільш важких питань угоди, яке стало яблуком розбрату для британського політикуму, є Північна Ірландія, по території якої проходить сухопутний кордон Великої Британії і ЄС. Країни Співдружності, зрозуміло, виступають за так званий «м'який» кордон і єдину митну територію, що означає збереження великої кількості правил Євросоюзу на території Північної Ірландії, але, по суті, зовсім інші умови, ніж для всього Сполученого Королівства. Ось проти цього і виступають прихильники Brexit.

Утім, остаточного рішення в документі поки немає: Велика Британія і ЄС мусять його знайти до 1 липня 2020 року, протягом строку дії перехідного періоду, коли Туманний Альбїон продовжить дотримуватися всіх норм, правил і норм ЄС, однак не зможе впливати на будь-які рішення країн Співдружності. «Ірландське питання» є справжньою головоломкою, і будь-яке його розв'язання викличе вибух обурення в кожній зі сторін. Ось тому, мабуть, його врегу-

люванням займатимуться вже нові політики по обидва боки Ла-Маншу.

До тексту угоди в британських політиків виникали й інші запитання. Наприклад, лейбористи нарікають на занадто великі поступки перед ЄС і відсутність гарантій із боку країн Співдружності з надання Великої Британії достатнього доступу до своїх ринків. А прихильники Brexit із Консервативної партії, м'яко кажучи, незадоволені тим, що вирішальне слово з приводу долі Британії в митному союзі залишається за ЄС. Крім того, документ, на їхню думку, не дозволяє Лондону укласти угоди про вільну торгівлю по всьому світові. Та й те, що питання, які стосуються європейського законодавства, розглядатиме Європейський суд і що його рішення не можуть бути оскаржені, не додає їм оптимізму.

25 ЛИСТОПАДА НА САМІТІ ЄС УГОДУ МАЮТЬ СХВАЛИТИ ВСІ КРАЇНИ ЄВРОСОЮЗУ. ПІСЛЯ ЦЬОГО ДОКУМЕНТ БУДЕ

СПРЯМОВАНИЙ У НАЦІОНАЛЬНІ ПАРЛАМЕНТИ, ДЕ ЙОГО ОДНОГОЛОСНО ПОВИННІ ПІДТРИМАТИ, ЩОБ ВІН НАБРАВ ЧИННОСТІ

Не надто подобається їм і те, що навіть після Brexit британське законодавство повинно впроваджувати всі норми й стандарти, які будуть встановлені в Євросоюзі. А дотримання принципу «рівного ігрового поля» в питаннях конкуренції та державної допомоги, а також стандартів праці та охорони навко-

лишнього середовища не дозволить Лондону змінити соціальні, екологічні та трудові стандарти, зокрема тривалість робочого дня, в тому числі зменшити податки, чого прагнули представники Консервативної партії.

25 листопада на саміті ЄС угоду мають схвалити всі країни Євросоюзу. Після цього

жодної угоди, що згодом може призвести до дострокових виборів у країні.

Лейбористам на руку внутрішньопартійний конфлікт, що розгорівся через угоду, й ослаблення позицій Терези Мей. Адже саме вона стала головною мішенню для критики. Хоча справа в даному випадку не конкретно в її

Утім, це віддалена перспектива. Існує й інший варіант. Провал голосування за угоду дасть змогу домовитися про новий дедлайн щодо Brexit, що дозволить підготувати новий текст. Однак у цьому разі буде потрібна згода не тільки британського парламенту, але й усіх 27 членів ЄС, що малоймовірно.

Однак це не означає, що Брюссель не придумає інших способів дати Лондону другий шанс. Адже, по суті, для ЄС важливо, щоб Велика Британія залишилася в спільному ринку й зберегла всі економічні та торговельні можливості. При цьому Брюсселю потрібно показати іншим членам Співдружності, що Туманний Альбїон дорого заплатив за свою свободу, щоб у зародку задушити спроби інших країн вийти з Євросоюзу. І простого рішення тут немає для обох сторін. Тому головні баталії навколо Brexit ще попереду...

Антоніна МИРОШНИЧЕНКО

Путіну, який не може похвалитися гренадерським зростом, властиві гігантоманія й позерство. І проекти, реалізація яких спрямована на створення іміджу потужної та непереможної РФ, він сприймає з особливим трепетом — нехай навіть доведеться нести всі витрати самостійно, без участі міжнародних партнерів.

Такбулозкосмодромом «Восточный», газопроводом до Китаю «Сила Сибіру», тим самим Кримським мостом, через який фактично паралізоване українське судноплавство. Судячи з усього, і будівництво «Північного потоку – 2», незважаючи на протидію цьому проекту, — для Путіна питання вирішене. Тому кремлівський карлик, підтримуваний союзниками з Європи, прагне, попри санкції, завершити проект, здатний позбавити нашу країну транзитних потужностей.

Будівництво цього злочасного газопроводу дном Балтійського моря не тільки порушило принцип рівності, що лежить в основі створення Євросоюзу, але й поділило країни ЄС на два табори. Східний блок виступає категорично

«Потік» спотикання

проти проекту, тоді як західний блок, який отримує бариші від його реалізації, стоїть на іншій позиції. І, на жаль, особливо яскраво в цьому процесі простежується роль Німеччини як головного вигодонабувача й одночасно держави, яка грає першу скрипку в європейській політиці.

Ангела Меркель, яка й раніше воліла говорити про «Північний потік – 2» як про комерційний проект і заспокоювала Україну обіцянками зберегти її транзитні потужності, продовжує гнути свою лінію. З такою підтримкою, нехай навіть і непрямою, проект, незважаючи на санкції і рішення судів, продовжує реалізовуватися. Та й іноземні інвестори справно вкладають гроші, щоб газопровід в обхід України був побудований.

Цілком логічно, що до пані канцлера накопичилося достатньо претензій. І нещодавно близько ста депутатів Європарламенту направили Ангелі Меркель відкритого листа, в якому закликали відмовитися від проекту будівництва газопроводу «Північний потік – 2».

«Ми просимо вас, пані канцлер, щоб ваш уряд переглянув і змінив свою політику щодо «Північного потоку – 2», — йдеться в листі.

За свою позицію в цьому питанні Меркель довелося відповідати і під час дебатів у Європарламенті, де її критикували відразу кілька фракцій. Але вона лише зазначила, що Росію як джерело поставок палива виключати не можна. Очевидно, що в РФ її слова розцінили як непряму підтримку «Північного потоку – 2».

Канцлеру Німеччини вступують і її підлеглі. Наприклад, міністр економіки ФРН Петер Альтмаєр заявив, що газопровід є не заміною транзиту газу через Україну, а його доповненням. Тепер уявімо, що газопровід побудований, і з РФ до Німеччини напруга йде блакитне паливо. Чи захоче Берлін нести додаткові витрати? Питання риторичне.

У протидію цьому газопроводу в нас є постійні союзники — такі, як Польща, країни Балтії і США. Але якщо вже Німеччина та її спільники не прислу-

хаються до країн — членів ЄС, то зупинити «Потік» здатна лише Америка. Недарма ж посол США в ЄС Гордон Сонленд заявив, що Вашингтон ще не використав «увесь набір інструментів, які могли б значно підірвати проект, якщо не зупинити його повністю».

Утім, Україні все одно розслаблятися не можна. І поки за нас і за нашої участі ведеться боротьба на міжнародних фронтах, необхідно збільшувати видобуток власного газу, щоб за найгіршого сценарію завантажити нашу ГТС українським блакитним паливом.

З 2014 року тарифи на природний газ в Україні підвищилися в 12 разів, на тепло й гарячу воду — в 7–8 разів. Але АТ «Укргазвидобування» за ці роки майже не збільшило обсягів видобутку ресурсу. Так, у 2013 році воно добувало 15 млрд куб. м; до кінця 2018 року компанія планує добути 15,94 млрд кубометрів. І це наочне свідчення того, що в нас вважають за краще займатися видобутком премій і демонстрацією красивих цифр у звітах, а не добувати газ.

Олена САФОНОВА

Голодні і зневірені намагаються вирватися з пекла

Коли 13 жовтня цього року зубожілі люди попрямували з міста Сан-Педро-Сула (Гондурас), їх було лише кілька сотень. За три тижні їхнє число виросло до восьми тисяч. До них приєдналася велика кількість сальвадорців, гватемальців, нікарагуанців і, звичайно ж, мексиканців. Вони йшли вдень і вночі і подолали тисячу з гаком кілометрів, майже не спали, харчувалися тим, що давали їм на їхньому шляху жалісливі і настільки ж бідні люди, як вони самі.

Це найбільш вразливі верстви населення, чоловіки, жінки, діти. Вони біжать від злиднів, безробіття, насильства жорстоких господарів, до яких тепер ще додалися поліцейські і молодіжні банди «Марас». «Марас» змушують бідняків працювати на них, перевозити або продавати наркотики, а в разі відмови вбивають або піддають страшним тортурам.

І куди ж вони прямують? У США, звичайно ж. Тому що в цій країні є робота, там вони зможуть щось накопичити і переслати своїм домашнім, щоб врятувати їх від голоду і нещастя. Тому що в США є хороші школи, безпека і закон, яких немає в їхніх країнах.

Вони знають, що президент Трамп назвав їх натовпом гультаїв, нероб і злочинців, які несуть із собою хвороби, бруд і насильство. Що він не дозволить їм перетнути кордони і мобілізує щонайменше п'ятнадцять тисяч поліцейських, готових відкрити вогонь на ураження, якщо в них полетить камінь. Але їм байдуже: вони вважають за краще померти при спробі увійти в рай, аніж жити у безнадії і очікуванні повільної смерті там, де вони народилися, тобто в пеклі.

Звичайно, те, що вони затиля, це безумство. Схоже на безумство багатьох тисяч африканців, які намагаються дістатися до Середземного моря. Там вони сідають на плот, блаженські суденця та в човни у кількості, що значно перевищує їхню місткість. Вони знають, що багато хто з них потоне під час плавання — понад дві тисячі вже загинуло в цьому році, — так і не здійснивши своєї

мрії дістатися до європейських країн, де є робота і безпека.

Нашестя мільйонів знедолених у процвітаючі країни Заходу породило безпрецедентну в історії параною. Справа дійшла до того, що як у США, так і в Західній Європі знову спостерігаються явища, які вважалися викореними: расизм, ксенофобія, націоналізм, популізм правого і лівого спрямування, зростаюче політичне насильство. Якщо цей процес триватиме, то він знищить найпрекрасніше творіння західної культури — демократію — і викличе ті страхоття, від яких, як нам здавалося, ми звільнилися. Ті самі страхоття, які вкинули Центральну Америку і значну частину Африки в кошмар, від якого масово тікають їхні мешканці.

Параноїдальна ненависть до іммігрантів не дослухається до розуму і тим більше до статистичних даних. Марно пояснювати, що розвиненим державам не вдається зберегти свій високий рівень життя без іммігрантів і що в цілому — за рідкісними винятками — приїжджі прагнуть дотримуватися законів країни перебування і багато працювати. Саме тому, що тут працюють не тільки для того, щоб вижити, а насамперед щоб досягти успіху, і цей спонукальний мотив приносить величезну користь країнам, куди приїжджають іммігранти. Хіба це не стосується США? Хіба не завдяки політиці відкритих дверей вони домоглися економічного розвитку і стали наддержавою? Хіба не завдяки іммігрантам Аргентина стала однією з найбільш

процвітаючих країн Латинської Америки?

Але переконувати в цьому марно. Боязнь іммігранта — це боязнь «чужака», у якого інша мова, колір шкіри і віросповідання. Це відчуження проникає у свідомість людей в результаті нестримної демагогії, до якої безвідповідально вдаються певні політичні групи і рухи. Вони розпалюють вогонь, в якому можемо згоріти ми всі: і той, хто винен, і той, хто невинен. Це вже неодноразово відбувалося в історії, так що нам слід було б дістати науку.

Проблема нелегальної імміграції не має швидкого вирішення, та всі інші заяви з цього приводу нежиттєздатні, починаючи зі стіни на кордоні, яку хоче звести Трамп. Іммігранти і далі намагатимуться проникнути в США, поки ця країна залишається багатою, надає можливості і притягує їх ненавчаче магнітом. Те ж саме стосується Європи.

Єдине можливе рішення полягає в тому, щоб держави, з яких тікають мігранти, стали процвітаючими. Цього зараз може добитися будь-яка країна, але через недалекоглядність, корупцію і політичний фанатизм країни Африки, Центральної Америки і значної частини третього світу відкинули таку можливість.

Чому чилійці не біжать із Чилі? Тому що там є робота, країна динамічно розвивається, і це дає надію найбільш вразливим верствам населення. Чому люди в розпачі біжать із Венесуели? Тому що знають, що нещасне суспільство, яким зараз верховодять бандити і яке могло би бути найблагополучнішим на континенті, неминуче деградуватиме. На відміну від людей, страждання яких обриває смерть, країни можуть нескінченно опускатися все нижче і нижче.

Маріо Варгас Льоса
La Nacion Argentina, Аргентина
(Матеріал публікується
зі скороченнями)

Росії невідгідний медовий місяць із Китаєм, і це факт

«Распутін — Путін — Тін». Цей жарт зараз популярний серед політологів у всьому світі. Распутін за останнього російського царя Миколи II мав безмежну владу. Путін — нинішній президент Росії. Тін — типове китайське прізвище. Це — список керівників Росії минулого, сьогодення і майбутнього. Такий прогноз або попередження про те, що одного разу Росія може опинитися під контролем китайців.

«Територія Тіна» не означає всієї Росії. Мається на увазі російський Далекі Схід, що межує з Китаєм на протязі чотирьох тисяч кілометрів. Китайці продовжують перетинати російський кордон законними і незаконними шляхами. За деякими даними, на російській стороні знаходиться 1,5 мільйона китайців.

У своїй роботі «Геополітика диктує світову гегемонію 2030» Пітер Зейхан, що працював в американській приватній розвідувально-аналітичній компанії Stratfor, яку називають тіншовим ЦРУ, робить шокуючі висновки: «Через кілька поколінь Росія не зможе існувати як держава, а росіяни як народність...».

День, коли Тін захопить Далекий Схід і настане фактичний розкол Росії, вже не здається нічим кошмаром.

«З мого дитинства і донині підручники вчать китайців, що Російська імперія за нерівноправним договором захопила китайські території площею 1,5 мільйона квадратних кілометрів», — каже 50-річний китаєць, який народився в провінції Хейлуңцзян і живе в Японії. За його словами, зараз інтернет-спільнота також активно обговорює цю тему.

«Нерівноправний договір» — це Пекінський трактат 1860 року, за яким Росія приєднала приморські та інші області до Владивостока, і Айгунський договір 1858 року. Китайці виявляють історичну волю відвоювати території.

У 2004 році Росія і Китай досягли угоди про демаркацію кордонів. Багато експертів вважають, що це було зроблено для того, щоб придушити територіальні амбіції КНР, яка зазіхнула на світову гегемонію.

Останнім часом для того, щоб протистояти адміністрації Трампа і японо-американському союзу, Росія посилює свою позицію: вона демонструє «медовий місяць» із Китаєм, проводячи найбільш в історії спільні військові навчання, а також здійснює військові маневри на «північних територіях».

Проте останніми роками Росія перетворилася зі старшого на молодшого брата Китаю. ВВП і населення Росії становлять одну десяту китайських.

РФ, анексувавши Крим і частину Грузії, отримала додаткові проблеми на міжнародній арені. При цьому вона втрачає вплив у Середній Азії під тиском китайської ідеї «одного поясу, одного шляху». Від неї вислизає не тільки Далекий Схід, а й ці регіони.

Якщо «Далекий Схід Тіна» перестане бути жартом, це може зіграти на руку Японії. Якщо переговори про повернення чотирьох островів так ні до чого і не приведуть, «північні території» можуть перетворитися з японо-російської проблеми на японо-китайську.

Цитують САЙТО
«Санкей сімбун», Японія

ПАРАНОЇДАЛЬНА НЕНАВИСТЬ ДО ІММІГРАНТІВ НЕ ДОСЛУХАЄТЬСЯ ДО РОЗУМУ І ТИМ БІЛЬШЕ ДО СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ. МАРНО ПОЯСНЮВАТИ, ЩО РОЗВИНЕНИМ ДЕРЖАВАМ НЕ ВДАЄТЬСЯ ЗБЕРЕГТИ СВІЙ ВИСОКИЙ РІВЕНЬ ЖИТТЯ БЕЗ ІММІГРАНТІВ І ЩО В ЦІЛОМУ — ЗА РІДКІСНИМИ ВИНЯТКАМИ — ПРИЇДЖІ ПРАГНУТЬ ДОТРИМУВАТИСЯ ЗАКОНІВ КРАЇНИ ПЕРЕБУВАННЯ І БАГАТО ПРАЦЮВАТИ

Два роки тому на великі екрани вийшов спін-офф поттеріани під назвою «Фантастичні звірі і де вони мешкають». Шанувальники творчості Джоан Роулінг були в захваті, адже матір Гаррі Поттера знову повернула нас у казку. До слова, творці стрічки вирішили зняти чотири продовження цього чарівного муві, які виходитимуть з інтервалом раз на два роки. І ось час настав: відбулася прем'єра картини «Фантастичні звірі: Злочини Гріндельвальда».

Отже, 1927 рік. Запротонений до в'язниці злий чарівник Геллерт Гріндельвальд (Джонні Депп) здійснив зухвалу втечу і вирушив до Парижа, щоб зібрати армію чарівників-однодумців. Професор Альбус Дамблдор (Джуд Лоу) просить свого колишнього учня Ньюта Скамандера (Едді Редмейн) зловити втікача. Маг-зоолог знехотя, але все ж вирушає до столиці Франції. Туди ж прямують наші старі знайомі: чарівниця Куїнні Голдшейн (Елісон Судол), її сестра Тіна Голдшейн (Кетрін Вотерстон) і немаг Якоб Ковальські (Ден Фоглер). Це буде вкрай небезпечна й захоплююча пригода!

Треба сказати, дуже приємно знову зустрітися з улюбленими персонажами. Оскароносний Едді Редмейн у ролі Ньюта Скамандера прекрасний. До гри Кетрін Вотерстон, Елісон Судол і Дена Фоглера теж немає жодної претензії, а лише щедри похвали.

Так само цікаво спостерігати за новими персонажами. Зої Кравіч, яка виконала роль Лети Лестрейндж, посправжньому підкорює. Напевно, мало хто очікував, що ця американська актриса, співачка і модель може бути настільки вишуканою, глибокою і драматичною.

Цікаво, що в другій серії «Фантастичних звірів» з'явилася дівчина-змія Наджині (Клаудія Кім), яка, як ми пам'ятаємо, через багато років служитиме Воландеморту.

До речі, про нових лиходіїв. Деякі критики накинулися на Джонні Деппа за те, що він нібито і в цій картині грав, немов за шаблоном. Насправді ж актор дуже переконливий. Інша справа, що сценарист і режисер не змогли грамотно опрацювати його образ. Але про це трохи згодом...

Так ось, головний подарунок для всіх фанатів поттеріани — поява в картині молодого Альбуса Дамблдора, якого зіграв неперевшений Джуд Лоу.

ГОЛОВНИЙ ПОДАРУНОК ДЛЯ ВСІХ ФАНАТІВ ПОТТЕРІАНИ — ПОЯВА В КАРТИНІ МОЛОДОГО АЛЬБУСА ДАМБЛДОРА, ЯКОГО ЗІГРАВ НЕПЕРЕВШЕНИЙ ДЖУД ЛОУ. СПОСТЕРІГАТИ ЗА ЙОГО ГРОЮ — ЦЕ СПРАВЖНЯ НАСОЛОДА

зиграв неперевшений Джуд Лоу. Спостерігати за його грою — це справжня насолода. Є лише один недолік у всьому цьому: Дамблдора у фільмі занадто мало!

Режисером стрічки став Девід Ейтс, який зняв першу частину казки і кілька філь-

«ФАНТАСТИЧНІ ЗВІРІ 2»:

Від милого фентезі до серйозної драми

мів поттеріани (від «Ордену Фенікса» до «Дарів смерті»). А сценаристом — відповідно, Джоан Роулінг. Чітко видно, наскільки велику роботу вони виконали після виходу в прокат першого фільму. Втім, не

що відбувся в 1927 році, з подіями, описаними в історії про Гаррі Поттера. І знаходиш дірки. Після перегляду фільму залишається занадто багато питань. З іншого боку, в цьому є своя логіка. Джоан Роулінг

тастичних звірів відійшла на десятий план.

Ще один мінус: ані письменниця, ані постановник не змогли перетворити Гріндельвальда на дійсно страшного лиходія, яким був Воландеморт. Якщо фільм називається «Фантастичні звірі: Злочини Гріндельвальда», то хотілося б відчуття його зловісності. Адже Темного лорда боялися, навіть не бачачи його...

Разом із тим новий кіновитвір Роулінг дивиний з величезним інтересом. Насправді приємно зануритися в атмосферу казки. Втім, не настільки світлої, як це було минулого разу. В «Злочинах Гріндельвальда» вирішили додати темних фарб і перейти від милого комедійного фентезі до серйозної драми. Тобто до витоків: адже історія Гаррі Поттера, якщо вдуматися, — справжня трагедія.

можна сказати, що постановник і знаменита письменниця впоралися зі своїм завданням на «відмінно». І ось чому...

Джоан Роулінг у новому сюжеті зав'язала занадто багато вузликів. Добру частину фільму розбираєшся, хто кому ким є, намагаєшся зіставити події,

створила заділ на наступні три частини казки, і ймовірно, в майбутньому відповіді з'являться...

Але головний недолік картини — нечітко описана мотивація дій головних героїв. А ось просто неприпустима річ — те, що сама тема фан-

«Богемна рапсодія»: пафосно і не боляче

У 2010 році вперше з'явилася інформація про те, що готуються зйомки картини про легендарну групу Queen. На роль Фредді Меркьюрі навіть встигли затвердити Сашу Барона Коена. Ось тільки цей актор-провокатор хотів зняти жорсткий, можна сказати, дорослий фільм. Продюсери і самі музиканти групи бачили картину з іншого ракурсу і хотіли відзняти стрічку для сімейного перегляду. Тоді обурений Коен відмовився від роботи.

Довгих сім років творці стрічки збиралися із силами: шукали актора на роль Меркьюрі та разом режисера. І лише в 2017 році робота над картиною закипіла: постановником став Браян Сінгер, а виконавцем головної ролі — Рамі Малек.

Стрічка розповідає про становлення культового колективу. Подивившись фільм, глядач зможе дізнатися безліч цікавих подробиць життя музикантів: як вони записували перші пісні, як ділили гонорари, як група мало не розпалася і як возз'єдналася... Кіномани зможуть поспостерігати за творчими розбіжностями і злетами легендарної Queen. Але, звичайно ж, головним героєм картини є Фредді Меркьюрі. Вся історія зосереджена навколо його особистості й особистого життя відповідно.

Першу половину стрічки дивитися досить складно: дія розвивається нерішучо повільно і нудно. А ось після першої години з'являється динаміка. Чому так сталося? Стрічку знімав Браян Сінгер, але посеред процесу виробництва студія звільнила режисера, і замість нього байопік доробляв Декстер Флетчер, який від самого початку претендував бути постановником у проєкті. До слова, продюсери заявили, що Сінгер часто пропускав зйомки і вступав у конфлікти з виконавцем головної ролі Рамі Малеком. Тож із вибором режисера припустилися помилки. Як би там не було, але місце режисерської заміни чітко видно в картині.

Загалом друга частина фільму знята гідно. Кожна сцена прорахована до дрібниць і вилізана. У кадрі все ви-

глядає ідеально, красиво і пафосно. Але є одне але. Звичайно ж, оцінювання кіно — це чистої води смаквіщина. Ось тільки чомусь це муві не пробирає до мурашок. Творці байопіку проїхалися по верхах, не копнувши глибоко, не спробувавши зазирнути в душу Фредді Меркьюрі. Адже історія його життя занадто трагічна...

Цей практично стерильний фільм рятує прекрасна музика Queen. А ще — чудова гра Рамі Малєка (до речі, всі актори дуже добре грали). Здавалося б, зовнішня схожість із культовим музикантом — мінімальна. Той же Саша Барон Коен набагато більше скидається на Фредді Меркьюрі. Але Рамі Малек зміг зробити неможливе, і за це точно гідний потрапити в номінацію «Оскара» як кращий актор.

Сторінку підготувала Євгенія ПРОРИВАЙ

Головний редактор — Анна СПІВАК, відповідальний секретар — Олексій СОКУР	Редакція: м. Київ, бул. Лесі Українки, 26 Пишіть на адресу: ТзОВ «Структура ІТ», а/с 155, м. Київ, Україна, 04080	Засновник та видавець: ТзОВ «Структура ІТ» Тел.: (044) 359-04-54 e-mail: gazetavv@i.ua Газету надруковано ТзОВ «Мега-Поліграф» 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14	Замовлення № 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 Наклад 10 386 прим. Передплатні індекси: 23115 (рос.), 49450 (укр.)	При використанні публікацій посилання на газету «ВВ» обов'язкове. Відповідальність за зміст рекламних матеріалів несе рекламодавець.
--	--	---	--	---

